

HL **heritagelab**
ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ
ΘΕΟΛΟΓΙΔΟΥ

ΑΓ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ

ΠΡΕΣΠΕΣ

Ναός του 11^{ου} αι., με κομψές αναλογίες και ανθρώπινη κλίμακα, κατάγραφος εσωτερικά με τοιχογραφίες, σε 3 στρώματα, του 11^{ου}αι, 12^{ου}αι και του 1743. Το 1882, τρίκλιτη βασιλική προστέθηκε σε επαφή με τη δυτική του όψη, ενώ στη 10ετία του 1950 οι όψεις του καλύφθηκαν με επίχρισμα και το δάπεδο με τσιμέντο.

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Τοιχοποιίες σε αρκετά καλή κατάσταση με ελάχιστες ρωγμές
Ανερχόμενη υγρασία
Αλλοιωμένη εικόνα από τα επιχρίσματα και το γύρω περιβάλλον

Το τσιμεντένιο δάπεδο εσωτερικά

Κατεστραμμένες τοιχογραφίες στα χαμηλότερα τμήματα του ναού

ΠΕΡΙΒΑΛΛΩΝ ΧΩΡΟΣ

Κύρια χαρακτηριστικά περιβάλλου:

- Ελεύθερος χώρος στις τρεις πλευρές του και ιδιαίτερα προς τα νότια, από όπου διέρχεται και κεντρική οδική αρτηρία του οικισμού
- Η περίφραξη και τα κτήρια μέσα σε αυτόν, δηλαδή ο νεότερος ναός, το επισκοπείο και το καμπαναριό
- Οι χρήσεις στον άμεσο περίγυρο, όπως αστυνομικό τμήμα, ψησταριά, παντοπωλείο
- Υψομετρική διαφορά ανάμεσα στη στάθμη του δρόμου και στη στάθμη του εδάφους στην είσοδο του ναού
- Νεκροταφείο του οικισμού στη βόρεια πλευρά του ναού
- Στάθμευση αυτοκινήτων στο τριγωνικό πεζοδρόμιο μπροστά από την είσοδο στον περίβολο του ναού

Η υψηλή περίφραξη εμπόδιζε τη θέαση
του μνημείου

Το τρίγωνο στάθμευσης αυτοκινήτων σε επαφή με την εξωτερική παρειά της περίφραξης

Υψομετρική διαφορά στάθμης δαπέδου ναού και παρακείμενης οδού

ΠΕΡΙΒΑΛΛΩΝ ΧΩΡΟΣ

Διαμόρφωση περιβάλλου

Στόχος της πρότασης διαμόρφωσης ήταν η αποκατάσταση της οπτικής επικοινωνίας του κινούμενου στον ευρύτερο περιβάλλοντα χώρο με το μνημείο και γενικότερα η ανάδειξη του συνόλου.

Οι εργασίες περιλάμβαναν:

- Καθαίρεση της υφιστάμενης περίφραξης και διεύρυνση του περιβάλλου
- Ανακατασκευή νέας λιθόκτιστης περίφραξης, χαμηλότερου ύψους (πεζούλι)
- Σταδιακή μείωση της στάθμης του εδάφους μέχρι την είσοδο στο ναό, με τη δημιουργία τριών επιπέδων
- Κατασκευή υπόγειου αποστραγγιστικού δικτύου για τη διευθέτηση των ομβρίων
- Επικάλυψη των επιπέδων σε όλο τον περίβολο με τοπική πέτρα (γρανίτη)
- Κατασκευή δύο λιθόκτιστων κρηνών

Σταδιακή μείωση της στάθμης του εδάφους μέχρι την είσοδο στο ναό, με τη δημιουργία τριών επιπέδων

Κατασκευή υπόγειου αποστραγγιστικού δικτύου για τη διευθέτηση των ομβρίων
Επικάλυψη των επιπέδων σε όλο τον περίβολο με τοπική πέτρα (γρανίτη)

Ο περίβολος, μετά τις εργασίες

Ο περίβολος, μετά τις εργασίες

ΝΑΟΣ

Εργασίες στερέωσης και ανάδειξης

Περιλάμβαναν:

- Ερευνητικές εργασίες
- Ολική καθαίρεση των εξωτερικών επιχρισμάτων
- Προσεκτικό καθαρισμό λίθων και πλίνθων
- Περιορισμένα αρμολογήματα των όψεων στα προβληματικά σημεία
- Συντήρηση – συμπλήρωση δαπέδου ναού που αποκαλύφθηκε από τις ανασκαφικές εργασίες
- Συντήρηση τοιχογραφιών
- Επισκευή στέγης
- Εσωτερικό ηλεκτροφωτισμό

Διερευνητικές τομές στις τοιχοποιίες

Διερευνητικές τομές στη θεμελίωση

Αποκάλυψη δαπέδου στο εσωτερικό του ναού

Ανατολική και ΝΑ όψη. Καθαίρεση επιχρισμάτων και αρμολόγηση

Νότια όψη. Καθαίρεση επιχρισμάτων και αρμολόγηση

Βόρεια όψη. Καθαίρεση επιχρισμάτων και αρμολόγηση

Κατά τη διάρκεια καθαρισμού των τοιχογραφιών

Συντήρηση – συμπλήρωση δαπέδου

Η στέγη πριν και κατά τη διάρκεια των εργασιών.
Απομακρύνθηκαν τα κεραμίδια και καθαρίστηκαν προκειμένου να επαναχρησιμοποιηθούν
Τοποθετήθηκε ασφαλτόπανο με ψηφίδα
Επανατοποθετήθηκαν τα κεραμίδια

Ο ναός μετά τις εργασίες

Ο ναός μετά τις εργασίες

Ο ναός μετά τις εργασίες